

Liikeidean mallintaminen

Teema 5

Tämä teos, jonka tekijä on Nuori Yrittäjyys ry, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisensillä](#).

Liikeidean mallintaminen

- Kun yritys on tunnistanut ongelmia, joita se haluaa ratkaista, arvioinut markkinoita ja miettinyt asemaansa markkinoilla, on viimeistään aika mallintaa liikeidea.
- Liiketoimintasuunnitelma ja -malli ovat tärkeimpiä asioita yrityksen menestymisessä. Ne ovat kuin yrityksen käsikirjat.
- Tässä teemassa syvennyttään kolmeen liiketoimintamallin kehittämisen työkaluun. Nämä työkalut ovat Lean Canvas, Business Model Canvas ja liiketoimintasuunnitelma.

Liiketoimintamalli

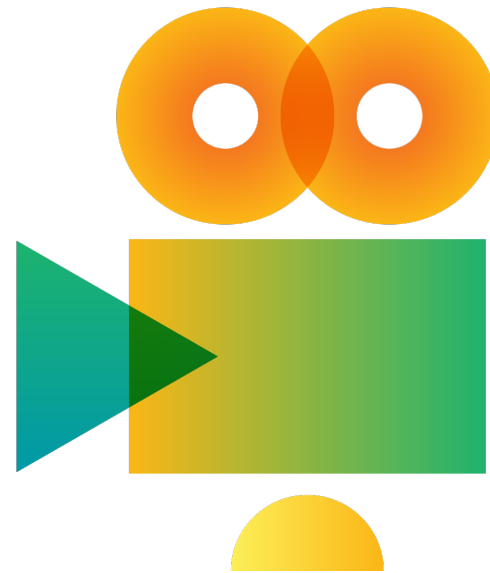
- Liiketoimintamalli kuvaa nopeasti ja selkeästi, mitä yritys tekee, miten se löytää asiakkaat sekä luo ja toimittaa heille tuotteita tai palveluita (lisäarvoa). Jokaisella yrityksellä on liiketoimintamalli, jonka mukaan se toimii.
  - Hyvin suunniteltu liiketoimintamalli auttaa:
  - Löytämään oikean kohderyhmän, jolle voi ensiksi yrittää myydä yrityksen ideaa.
  - Kirkastamaan oman idea toiminnaksi ja vastaa mitä, milloin ja kenelle sekä kenen kanssa.
  - Löytämään helposti toistettavia ja määriteltyjä tapoja yrittämiseen, jolloin vältetään pään seinään hakkaamiselta.
- Kaksi visuaalista työkalua liiketoimintamallin rakentamiseen ovat Lean Canvas ja Business Model Canvas (BMC).

Business Model Canvas (BMC)

- Mallin esitteli ensimmäisenä Alexander Osterwalder vuonna 2008.
- Se on jaettu yhdeksään rakennuspalikkaan, joista canvasin oikea puoli keskittyy yrityksen ulkoisiin tekijöihin eli asiakkaisiin ja vasen puoli sisäisiin toimintoihin.
- Hyvä tapa on aloittaa avainsanoilla, **älä yritä miettiä liikaa vaan kirjoita mitä ensimmäiseksi tulee mieleen.**
- Seuraavaksi on esiteltyä BMCn esitäytetty pohja.
- BMCn esimerkkivideo löytyy suomeksi täältä: <https://youtu.be/3UfnxP8pyZE> ja englanniksi täältä: <https://youtu.be/QoAOzMTLP5s>

Miten yritykset käyttävät BMC:tä?

- Katso viereinen video, jossa avataan tarkemmin, kuinka Amazon, Spotify ja Tinder ovat hyödyntäneet Business Model Canvas -työkalua.
- Mitä huomioita teit? Yllättikö jokin asia sinut? Mikä?
- Videoon pääset tästä > <https://youtu.be/avWVPaJFgFk>

Business Model Canvas (BMC)

Kumppanit Keitä ovat tärkeimmät toimittajamme? Keitä ovat tärkeimmät kumppanimme? Mitä resursseja saamme heiltä?	Ydintoiminnot Mitä ydintoimintoja arvolupauksemme vaatii? (tuotanto, hankinnat) Mitä asiakassuhteiden hoito vaatii? Mitä ansaintamallimme vaatii?	Arvolupaus Mitä arvoa tuotamme asiakkaalle? Mitä asiakkaan ongelmia ratkaisemme? Millaisia asiakastarpeita tyydytämme? Mitä tarjoamme eri asiakasryhmille?	Asiakassuhde Millaista suhdetta kukin asiakasryhmä odottaa? Millainen suhde on jo olemassa? Mitä suhteiden ylläpito maksaa?	Asiakkaat Kenelle tuotamme arvoa? Keitä ovat tärkeimmät asiakkaamme? Luokitteluja Massamarkkinat Niche Segmentointi Monisuuntaiset alustat (Amazon, Ebay, Uber)
	Resurssit Mitä resursseja arvolupauksemme vaatii? Mitä jakelukanavamme vaativat? Mitä asiakassuhteiden hoito vaatii? Mitä ansaintamallimme vaatii?		Kanavat Miten arvolupaus toimitetaan? Miten tavoitamme? Mitkä toimivat parhaiten? Mitkä ovat kustannustehokkaita?	
Kulurakenne Mitkä ovat merkittävimmät kulumme? Mitkä resurssit ovat kalleimpia? Mitkä ydintoiminnot ovat kalleimpia?		Tulovirrat Mistä asiakkaamme ovat valmiita maksamaan? Mistä he tällä hetkellä maksavat? Miten he maksavat nyt? Mikä on meidän hinnoittelumalli?		

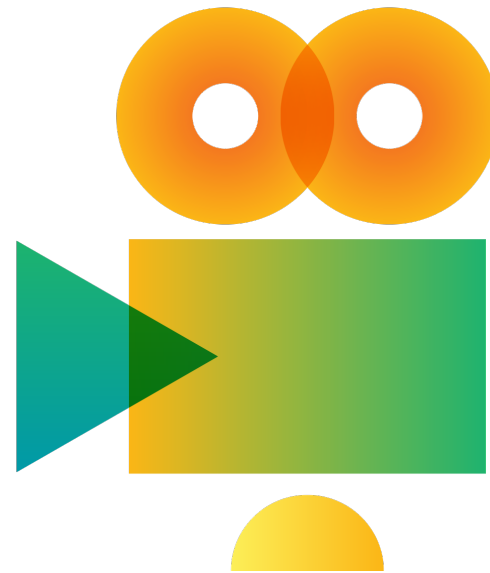
Canvas on käännetty Strategyzerin tuottamasta englanninkielisestä teoksesta.

Lean Canvas

- Lean Canvas perustuu alkuperäiseen Business Model Canvasiin, mutta sitä on muokattu soveltumaan alkuvaiheen ideointiin ja mallintamiseen.
- Hyvä tapa on aloittaa avainsanoilla, **älä yritä mieltä liikaa vaan kirjoita mitä ensimmäiseksi tulee mieleen.**
- Seuraavaksi on esiteltynä Lean Canvasin esitäytetty pohja.
- Lean Canvasista löydät esimerkkivideon täältä: <https://youtu.be/7o8uYdUaFR4> sekä miten sitä hyödynnettiin vegaaniravintolan perustamiseen täältä: <https://youtu.be/2nW9lg-fenY>

Miten Lean Canvas toimii yritysten kanssa?

- Katso viereinen video, jossa avataan tarkemmin, kuinka Airbnb:n liiketoimintamalli esitellään Lean Canvas -työkalulla.
- Mitä huomioita teit? Yllättikö jokin asia sinut? Mikä?
- Videoon pääset tästä > <https://youtu.be/Csofgp9Bcyo>

Lean Canvas

Ongelma Listaa asiakkaiden kolme tärkeintä ongelmaa, joihin yrityksenne tarjoaa ratkaisun. OLEMASSA OLEVAT RATKAISUT Miten asiakkaat ratkaisevat ongelmat tällä hetkellä?	Ratkaisu Kerro lyhyesti yrityksenne ratkaisun tärkeimmät ominaisuudet. Avainluvut Miten tiedätte onko ideanne menestys? Listaa tärkeimmät luvut, joiden perusteella yritystoimintaa arvioidaan.	Arvolupaus Kerro, miksi yrityksenne tuote/palvelu on erilainen kuin muut ja mitä arvoa tuotatte asiakkaille. asiakasryhmille? HIGH LEVEL –KONSEPTI Kerro yrityksen X ja Y esimerkki Esim. Youtube on Flickr videoille tai LinkedIn on Facebook työelämään.	Epäreilu kilpailuetu Miksi tuotetta/palvelua ei voida helposti kopioida tai ostaa? Mikä on teidän suurin vahvuutenne ja missä olette todella hyviä (verrattuna kilpailijoihin)? Kanavat Kerro kanavat, joiden avulla asiakkaat tavoitetaan. Miten tavoitatte asiakkaat? Missä myytte tuotteitanne?	Asiakkaat Listaa tärkeimmät kohderyhmät. Ketkä ovat innoissaan ideastanne ja haluavat ostaa sen? ENSIMMÄINEN ASIAKAS Kuvaile teidän ideaali asiakas
Kustannusrakenne Kustannusrakenne kertoo, mistä palvelun tai tuotteen kiinteät ja muuttuvat kustannukset muodostuvat. Merkittävää tärkeimmät kustannukset tähän.		Tulovirrat Tulovirrat kuvaa ansaintalogiikkaa, eli mistä tulot muodostuvat ja millä on katteella tuotetta/palvelua tarjotaan. Miten ideanne tuottaa rahaa? Paljonko saatte voittoa per tuote? Montako tuotetta teidän pitää myydä, että yritystoiminta on kannattavaa?		

Canvas on käännetty Ash Mauryan tuottamasta englanninkielisestä teoksesta.

Yritysidea on näkemys siitä, mitä tavaroita tai palveluja aloittava yritys aikoo tuottaa.

Liikeidea kertoo, mitä yritys tekee ja kenelle se myy, miten yritys toteuttaa nämä asiat, ja millä markkinoilla yritys toimii.

Suomen Uusyrityskeskus

Esimerkki Lean Canvasista – UBER Lontoossa

- Uber on yksi maailman suurimmista taksitoimijoista, vaikka Suomessa se ei ole vielä lyönytään läpi. Alta näet esimerkin, miten Lean Canvas toimii heidän tapauksessaan, kun he miettivät Lontoon markkinoita.

UBER LONDON - PASSENGERS

PROBLEM	SOLUTION	UNIQUE VALUE PROPOSITION	UNFAIR ADVANTAGE	CUSTOMER SEGMENTS
Difficult to find a cab when you need it	Guaranteed fast pick up from a car through an app tracking your location	We allow Londoners to get from A to B in a comfortable, safe and reasonably priced ride by hailing a car through an app in 1 click	40K drivers already active	Young (18-24 yo are 30%), internet-savvy Londoners and tourists
Minicabs needs to be booked in advance	See who the driver is and his rating, car plate and car model in advance		Brand awareness 84% among adults (2016)	25- 44 yo young adults (26%) Londoners and tourists
Never know who is driving the minicab, and cars are often old and not in decent conditions	Pay a reasonable price directly from the app, automatically			
Black cabs are expensive	KEY METRICS		CHANNELS	EARLY ADOPTERS
Cabs mostly don't accept cards	Apps installed	PR		
EXISTING ALTERNATIVES	Accounts created	Referrals - invite friend and get discount	Outdoor adverts	American tourists opening the app
Black cabs and minicabs	Journeys booked	HIGH-LEVEL CONCEPT		Wealthy and busy professionals
Public transports	Money spent on trips per month	Like taxi but cheaper, easier and safer		
Own means of transport	Users referred			
COST STRUCTURE		REVENUE STREAMS		
IT infrastructure and development		25% of a fare based on route and idle time		
Marketing, PR and legal costs				
Drivers recruitment and management				

Toinen esimerkki on katsottavissa Youtubessa. Esimerkkinä toimii vegaaniravintolan perustaminen Pasilaan. Katso video [täältä](#).

Liiketoimintasuunnitelma

- Liiketoimintasuunnitelma (LTS) rakentaa kokonaisuuden liiketoimintamallin ympärille ja kuvaa niitä resursseja ja vaiheita, joita tarvitaan yrityksen käynnistämiseen.
- Olennaista on realistisesti kartoittaa yrityksen toimintaan liittyviä kuluja, budjetoida niitä ja konkreettisesti suunnitella, kuinka ne tullaan suunnitellulla toiminnalla kattamaan.
- Kenties vielä tärkeämpää suunnitelmassa on hahmottaa se, mistä asiakkaat tulevat ja miksi he ostavat palvelua tai tuotettasi juuri sinulta.

Miksi LTS?

- Kun liiketoimintasuunnitelman tekee jo ennen varsinaisen toiminnan aloittamista, pystyy ennakoimaan yrittämisen haasteita ja löytämään niihin ratkaisuja.
- Liiketoimintasuunnitelman avulla aloittava yrittäjä voi todistaa, että yritys menestyy, kun esimerkiksi myyntiä ei vielä ole.
- Hyvin laadittu liiketoimintasuunnitelma antaa käsityksen yrityksen kannattavuudesta ja tulevaisuuden näkymistä.
  - Jos perustaa yrityksen, liiketoimintasuunnitelmaa tarvitaan kun haetaan starttirahaa TE-toimistosta, yritystukia ELY-keskuksesta tai lainarahoitusta.

Mitä LTS sisältää?

- Liikeidean kuvaus
- Osaamisen kuvaus
- Tuotteen / palvelun kuvaus
- Asiakkaat ja heidän tarpeet
- Toimiala ja kilpailutilanne
- Markkinoiden laajuus
- Markkinointi ja mainonta
- Riskit
- Aineettomat oikeudet
- Laskelmat

Verkossa on useita erilaisia pohjia LTS tekemiseen.

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

LTS sisältökysymykset 1/5

Liikeidean kuvaus

- Mitä, kenelle ja miten yritys myy?
- Mitä asiakkaiden tarpeita se tyydyttää?
Mitä ongelmia se ratkaisee?
- Mitä uutta/erilaista liikeideassa on verrattuna kilpailijoihin?
- Miksi asiakkaat olisivat kiinnostuneita tästä?

Osaamisen kuvaus

- Onko yrityksellä sopiva koulutus ja työkokemus idean toteuttamiseen?
- Mitkä asiat yritys tekee itse ja missä tarvitsee apua muilta?
- Mitä osaamista yrityksen pitää vielä hankkia?

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

LTS sisältökysymykset 2/5

Tuotteen / palvelun kuvaus

- Mitä tuotetta / palvelua yritys tuottaa?
- Miten se eroaa kilpailijoista?
- Onko se uusi keksintö tai uusi tapa ratkaista asiakkaan ongelma?
- Mikä on sen arvolupaus? Mitä hyötyä siitä on asiakkaalle?

Asiakkaat ja tarpeet

- Ketkä ovat yrityksen sen asiakkaat? Paljonko heitä (potentiaalisia) on? Missä he ovat (fyysisesti/verkossa)?
- Millä perusteella he tekevät ostopäätöksen (selvitä!)?
- Mitä ominaisuuksia he arvostavat tuotteessa / palvelussa (selvitä!)?
- Mitä asiakkaan tarpeita yritys tyydyttää? Mitä ongelmia se ratkaisee?

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

LTS sisältökysymykset 3/5

Toimiala ja kilpailutilanne

- Mikä on yrityksen toimiala?
- Millainen on yrityksen toimintaympäristö?
- Millainen kilpailutilanne on toimialalla ja ympäristössä?
  - *Hyödynnä tässä kilpailija-analyysia*
- Tuoko yritys alalle jotain uutta? Mitä uutta?
- Mitkä ovat toimialan kasvunäkymät?

Markkinoiden laajuus

- Mitkä ovat yrityksen markkinoiden kehitysnäkymät?
  - Asiakkaat
  - Kilpailijat
  - Kehitysnäkymät
- Mille markkinoille yritys tähtää? Paikalliset? Kansalliset? Kansainväliset?
- Voiko toiminta laajentua tulevaisuudessa uusille markkinoille? Miten?

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

LTS sisältökysymykset 4/5

Markkinointi ja mainonta

- Miten tuotetta/palvelua markkinoidaan, että se tavoittaa oikean kohderyhmän?
- Miten mainontaa kohdennetaan?
- Miten yritys löydetään verkosta?
- Miten yrityksen nimi ja graafinen ilme (logo, värit) sopivat yhteen toiminnan kanssa?

Riskit

- Mitkä ovat yrityksen riskit nyt?
- Entä tulevaisuudessa?
- Mitkä lait täytyy ottaa huomioon?
- Mitkä ovat taloudelliset riskit?
- Voiko ideaa helposti kopioida?

Riskien yhteyteen liitetään liiketoimintasuunnitelmassa SWOT-analyysi.

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

LTS sisältökysymykset 5/5

Aineettomat oikeudet

- Näihin sisältyvät esimerkiksi patentit, tavaramerkkisuojat ja mallisuojat
  - Jos idea on todella uniikki, kannattaa miettiä sen suojaamista jollakin tavalla
- Salassapitosopimus on yksi keino estää vielä salaisen tiedon leviämistä
- Miten yritys suojaa omat oikeutensa?

Laskelmat

- Rahoituslaskelma
  - Selvittää rahan tarpeen ja rahan lähteet
  - Tarpeita: alkuvarasto, markkinointikulut, tuotanto, hallintokulut
  - Lähteitä: yrityksen alkupääoma
- Kannattavuuslaskelma
  - Kertoo, paljonko tuotetta/palvelua pitää myydä, jotta toiminta kannattaa
- Myyntilaskelma
  - Määritellään minimilaskutustavoite eri asiakasryhmien kesken

Lähde: Suomen Uusyrityskeskus. 2019. Perustamisopas alkavalle yrittäjälle.

Liiketoimintasuunnitelmaa kannattaa muokata ja päivittää säännöllisesti.

Se auttaa hahmottamaan, suunnittelemaan ja kehittämään yrityksen toimintaa ja kannattavuutta.

Tämä teos, jonka tekijä on Nuori Yrittäjyys ry, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).